

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/103/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119206728
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4119206728.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v právnej veci žalobkýň: 1/ V. V. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX W., a 2/ V. F. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX, XXX XX F., zastúpených spoločnosťou: Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASA, s.r.o., so sídlom Farská 25, 949 01 Nitra, IČO: 36 856 282, proti žalovanému: Nitriansky samosprávny kraj, so sídlom Rázusova 2A, 949 01 Nitra, IČO: 37 861 298, o zaplatenie sumy 788,72 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 25C/84/2019-74 zo dňa 27.05.2020 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch I., II. a IV. **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyniam 1/, 2/ priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom I. výrokom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 674,98 eura s 5% úrokom z omeškania ročne od 6.12.2019 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku, II. výrokom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 113,74 eura s 5% úrokom z omeškania ročne od 6.12.2019 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a III. výrokom žalobu v časti prevyšujúcich úrokov z omeškania zamietol. Napokon IV. výrokom rozhodol o trovách konania tak, že žalobkyne 1/, 2/ majú voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobkyne sa žalobou doručenou dňa 17.6.2019 domáhali zaplatenia sumy vo výške 788,72 eura s 9% úrokmi z omeškania od 14.06.2019 titulom užívania nehnuteľností vo vlastníctve žalobkýň. Uviedli, že žalobkyňa 1/ je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa kat. úz. F., zapísaných Okresným úradom W., katastrálny odbor ako parcely registra „J.“ na LV č. XXXX - parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere XXXX m², parc. č. XXXX orná pôda o výmere XXXX m², parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere XXXX m² a parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere XXXX m² pod H. v podiele 396/288000-ín, na LV č. XXXX - parc. č. XXXX orná pôda o výmere XXXX m² pod H., 3 v podiele 5/8-ín, na LV č. XXXX - parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere XXXX m², parc. č. XXXX orná pôda o výmere XXXX m² pod H. v podiele 209/1152-ín a pod H. v podiele 13/576-ín, na LV č. XXXX - parc. č. XXXX orná pôda o výmere XXXX m² pod H. v podiele 47/180-ín a pod H. v podiele 3/144-ín, na LV č. XXXX - parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere XXXX m², parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere XXXX m² pod H. v podiele 108/288-ín, na LV č. XXXX - parc. č. XXXX orná pôda o výmere XXXX m² pod H. v podiele 7/36-ín, a žalobkyňa 2/ je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa kat. úz. F., zapísaných Okresným úradom W., katastrálny odbor ako parcely registra „J.“ na LV č. XXXX - parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere XXXX m² pod H. v podiele

2993/14400-ín, na LV č. XXXX - parc. č. XXXX orná pôda o výmere XXX m2 pod H. v podiele 1/2-ica, na LV č. XXXX - parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere XXXX m2, parc. č. XXXX orná pôda o výmere XXXX m2 pod H. v podiele 13/576-ín, na LV č. XXXX - parc. č. XXXX orná pôda o výmere XXXX m2 pod H. v podiele 3/144-ín. Tvrdili, že na týchto pozemkoch bola vybudovaná cesta, ktorej vlastníkom je žalovaný. Ide o parcely reg. „X.“ parc. č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere XXXXX m2 a parc. č. XXXX zastavané plochy a nádvoria o výmere XXXXX m2, pričom je žalobkyniam bránené uplatňovať si základné vlastnícke práva podľa § 123 Občianskeho zákonníka a týmto zároveň na strane žalovaného došlo k získaniu majetkového prospechu, ktorý bol získaný plnením bez právneho dôvodu. Bezdôvodné obohatenie si vyčíslili za dva roky pred podaním žaloby vychádzajúc zo sumy obvyklého nájomného vo výške 0,15 eura za 1 m2 / rok, čo u žalobkyni 1/ činí sumu 674,98 eura a u žalobkyni 2/ činí sumu 113,74 eura.

3. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť s tým, že cestný majetok nadobudol na základe zákona č. 416/2001 Z. z. a následne na základe delimitačného protokolu. K delimitácii pozemkov pod cestami V.. a V.. triedy došlo vo februári XXXX, keď pozemky vo vlastníctve Slovenskej republiky a v správe Slovenskej správy ciest prešli na žalovaného, no zostal problém s majetkovo nevysporiadanými pozemkami v súkromnom vlastníctve tretích osôb. Tvrdil, že na neho neprešla povinnosť vyplácať náhrady za pozemky pod cestami V.. a V.. triedy vo vlastníctve tretích osôb, ktoré slúžia verejnému záujmu a majú celospoločenský charakter. Žalovaný vlastníctvo žalobkýň podľa žaloby nespochybnil a súhlasil s vymedzením cestného pozemku podľa identifikácie v znaleckom posudku č. X/XXXX vrátane jeho doplnenia zo dňa 24.11.2017. Podľa žalovaného však žalobkyne nepreukázali, že žalovaný má z užívania pozemkov pod cestou V./XXXX majetkový prospech, lebo on žiadny prospech nemá; práve naopak, má zákonnú povinnosť sa o tieto cesty starať a udržiavať ich, aby boli bezpečné a zjazdové prostredníctvom Regionálnej správy a údržby ciest T., a.s. Na správu a údržbu ciest v rámci svojho rozpočtu každoročne schvaľuje finančné prostriedky vo výške XX I.. eur. Na mieste je teda posúdenie, kto sa na úkor koho bezdôvodne obohacuje, resp. či daný stav napĺňa skutkové znaky inštitútu bezdôvodného obohatenia.

4. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní konštatoval, že žalobkyne sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností nachádzajúcimi sa v okrese W., obci F., katastrálnom území F. tak, ako uvádzali v žalobe a ako je to uvedené vyššie v bode 2, pričom vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudli titulom darovacích zmlúv zapísaných pod D.-XXX/XXXX, D./XXXX, ako aj na základe rozhodnutia č. S. XXX/XX, Dnot XXXX/XX zapísanom pod F. - XXX/XX. Zároveň nebolo sporné, že žalovaný je vlastníkom cesty V.. triedy č. XXXX postavenej na parcelách nachádzajúcich sa v k.ú. F., vedených Okresným úradom W., katastrálny odbor ako parcely registra „X.“ parc. č. XXXX zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX XXX m2 a parc. č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX XXX m2. V konaní sp. zn. 8C/46/2012 sa právna predchodkyňa žalobkýň F. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX, XXX XX F., domáhala vydania bezdôvodného obohatenia voči žalovanému titulom užívania totožných nehnuteľností za obdobie od 21.12.2009 do 21.04.2016. V uvedenom spise sa nachádza aj znalecký posudok V.. E. G. č. X/XXXX zo dňa 09.02.2016 s jeho doplnkom, ktorým znalkyňa zistila a stanovila výmeru pozemkov vo vlastníctve žalobkyne F. H., ktoré na parcelách reg. J. v kat. úz. F. č. XXXX/X, XXXX, XXXX/X, XXXX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX, XXXX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX zaberá cestný pozemok pozostávajúci z cestného telesa a cestného pomocného pozemku. Žalobkyne poukazovali na znalecký posudok vyhotovený v konaní sp. zn. 8C/46/2012 s tým, že podľa neho zaberajú cestný pozemok a cestné pomocné pozemky z parcely č. XXXX/X výmeru X,XX m2, z parcely č. XXXX/X výmeru XXX,XX m2, z parcely č. XXXX výmeru XX,XX m2, z parcely č. XXXX/X výmeru X,XX m2, z parcely č. XXXX/X výmeru X m2, z parcely č. XXXX výmeru XXX,XX m, z parcely č. XXXX výmeru XXX,XX m2, z parcely č. XXXX/X výmeru XX,XX m2, z parcely č. XXXX výmeru XX,XX m2, z parcely č. XXXX výmeru XXX,XX m2, z parcely č. XXXX/X výmeru XXX,XX m2, z parcely č. XXXX/X výmeru XXX,XX m2 a z parcely č. XXXX výmeru XXX,XX m2.

5. Zabratá výmera parcel podľa tvrdenia žalobkýň vo vlastníctve žalobkyne 1/ je X.XXX,XX m2 a vo vlastníctve žalobkyne 2/ je to XXX,XX m2. Pretože výška obvyklého nájmu za ornú pôdu v kat. úz. F. je 0,15 eura za 1 m2 / 1 rok, žalobkyňa 1/ žiadala za dva roky sumu vo výške 674,98 eura a žalobkyňa 2/ sumu vo výške 113,74 eura poukazujúc na zabratie výmery spolu XXX,XX m2. Žalovaný predmetné tvrdenia nerozporoval, a to ani v časti výpočtu zabratej plochy parcel a ani v časti vyčíslenia výšky obvyklého nájmu (0,15 eura za 1 m2 za 1 rok) a nenamietal ani celkovú sumu bezdôvodného obohatenia žalobkýň, výšku bezdôvodného obohatenia, súd považoval tieto skutočnosti za preukázané. Vec posúdil s odkazom na ustanovenie čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý

právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje. Podľa ods. 4 vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Okrem toho svoje vyhovujúce rozhodnutie súd oprel o ustanovenie § 123, § 128 ods. 1,2, § 137 ods. 1, § 451 ods. 1,2, § 456 Občianskeho zákonníka, ktoré v odôvodnení rozsudku aj citoval. Poukázal tiež na ustanovenie § 3d ods. 2 zákona č. 135/1961 o pozemných komunikáciách (ďalej aj „cestný zákon“), v zmysle ktorého sú cesty V. a V.. triedy vrátane ich prejazdnych úsekov cez obce vo vlastníctve samosprávneho kraja, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Navyše citoval aj ustanovenie § 11 ods. 1, § 13 cestného zákona, § 8 ods. 1, § 15 ods. 3 písm. d), § 17 ods. 1,3 vyhl. č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva cestný zákon (ďalej len „vyhláška“). Zároveň súd opodstatnenosť žaloby odôvodnil aj podľa § 1 ods. 1, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, 2 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 66/2009 Z. z.“). Tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len „pozemok pod stavbou“).

6. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že vlastníkom cesty V. triedy na parcelách X. č. XXXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX.XXX m² a č. XXXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX.XXX m² je žalovaný. Táto stavba cesty je postavená na pozemkoch vo vlastníctve žalobkyň, ktoré nebolo v konaní sporné. Rovnako nebolo sporné, že žalobkyniam ako podielovým spoluvlastníčkam pozemkov v zmysle § 123 Občianskeho zákonníka vyplýva v rozsahu vymedzenom ich spoluvlastníckym podielom právo predmet ich vlastníctva - pozemky držať (ius possidendi), užívať (ius utendi), požívať ich plody a úžitky (ius fruendi) ich a nakladať s nimi (ius disponendi), pričom tieto práva v plnom rozsahu realizovať nemôžu a nemohli tak činiť ani v dobe od 14.06.2017 do 14.06.2019, za ktoré žiadali náhradu priznať. Súd v odôvodnení rozsudku poukázal na to, že v základnom zákone Slovenskej republiky (Ústava SR) je v čl. 20 ods. 4 vyjadrená idea, v zmysle ktorej je v prípade núteného obmedzenia, či odňatia vlastníckeho práva potrebné vlastníka kompenzovať primeranou náhradou. Žalovaný nadobudol vlastnícke právo k spornej ceste III. triedy na pozemkoch žalobkyň na základe zákona č. 416/2001 Z. z. a na základe delimitačného protokolu a pri delimitácii majetku prešla do vlastníctva žalovaného cesta. S účinnosťou od 1.7.2009 bol prijatý zákon č. 66/2009 Z. z., na základe ktorého môže obec alebo vyšší územný celok, ktorý sa stal podľa osobitných predpisov vlastníkom stavby prechodom z vlastníctva štátu bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k pozemkom, poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Náhradný pozemok musí byť v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním, a musí byť v tom istom katastrálnom území. Ak sa neuplatní tento postup, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav. Zákon č. 66/2009 Z. z. poskytnutie náhrady vlastníkovi pozemku pod stavbou v podobe náhradného pozemku podmienil ochotou vlastníka stavby na uzavretie zámennej zmluvy a tiež ďalšou podmienkou, ktorou je existencia pozemku vo vlastníctve vlastníka stavby, súčasne na zámenu. Až neuplatnenie uvedeného postupu je dôvodom usporiadania pomerov k pozemku pod stavbou v rámci konania o nariadení pozemkových úprav, pričom osobou oprávnenou požiadať o nariadenie pozemkových úprav je len vlastník stavby, kedy sa má prihliadnuť na jeho potreby, a aj v rámci nariadených pozemkových úprav sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná buď formou poskytnutia náhradného pozemku v obvode úprav alebo formou finančnej náhrady. Tento zákon vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k zaťaženým pozemkom nedáva a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľa pozemku.

7. K usporiadaniu právneho vzťahu nedošlo ani s právnou predchodkyňou žalobkyň, F. H., ktorú žalovaný informoval o tom, že v k. ú. F. nedisponuje náhradným pozemkom a ani finančnými prostriedkami na uskutočnenie pozemkových úprav. Nebolo sporné, že žalobkyne sú vo výkone ich vlastníckeho práva dlhodobo obmedzené, so žalovaným sa na podmienkach užívania pozemkov nedohodli a nebol im ponúknutý ani náhradný pozemok, za ktorý by pozemky nachádzajúce sa pod cestami zamenili. Žalobkyne sú síce evidované ako vlastníčky sporných parciel, ale svoje vlastnícke právo realizovať nemôžu. Preto sa právom domáhali náhrady titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré je v Občianskom zákonníku konštruované ako záväzkový právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu. Plnením bez právneho dôvodu je aj užívanie cudzej

veci bez zmluvy o nájme, či iného titulu oprávňujúceho užívať cudziu vec. V takomto prípade vzniká prospech tomu, kto realizuje užívateľské oprávnenie bez toho, aby sa jeho majetkový prospech zmenšil o prostriedky vynaložené v súvislosti s právnym vzťahom, ktorý zakladá právo vec užívať. Takýto užívateľ nie je schopný spotrebované plnenie v podobe výkonu práva užívania cudzej veci vrátiť a je preto povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie peňažnou formou. Majetkovým vyjadrením tohto prospechu je finančná čiastka, ktorá zodpovedá čiastkam vynakladaným obvykle v danom mieste a čase na užívanie veci, spravidla formou nájmu a ktorú by nájomca bol povinný plniť podľa platnej nájomnej zmluvy.

8. V prejednávanej veci spočíva bezdôvodné obohatenie žalovaného v tom, že jeho stavba je postavená na pozemku žalobkyní a žalovaný ho užíva už len tým, že na ňom je postavená stavba; je bez významu, či stavbu užíva sám, alebo umožňuje jej užívanie tretím osobám, hoci aj vo verejnom záujme. Pokiaľ žalovaný argumentoval, že využívanie pozemkov pod cestou mu neprináša nijaký zisk, ale naopak, za ich udržiavanie mu vznikajú ešte ďalšie náklady, je potrebné uviesť, že žalovaný takýmto spôsobom naplňuje svoju zákonnú pôsobnosť, ktorou je predovšetkým starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov (§ 4 ods. 1 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov - zákon o samosprávnych krajoch). Žalovaný ako vlastník a zároveň správca ciest V. a V. triedy takto plní i povinnosti vymedzené cestným zákonom. Nespornosť skutkových záverov súd odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 150 ods. 1 a § 151 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu a skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Týchto nesporných skutkových tvrdení sa týka aj výška vyčíslených súm a pretože súd dospel k záveru, že žalobkyniam nárok patrí a zároveň výška bezdôvodného obohatenia v konaní nebola sporná, žalobe vyhovel. Čo sa týka úrokov z omeškania, tieto im priznal v zmysle § 517 ods. 1 prvej vety, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom od 01.02.2013, avšak nie odo dňa 14.06.2019, t. j. odo dňa odoslania žaloby do zaplatenia, lebo žalobkyne nedoložili dôkaz na to, že by žalovaného pred podaním žaloby vyzvali na úhradu. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. V tomto prípade teda splatnosť nároku nastala prvý deň po tom, čo žalovaný bol vyzvaný na plnenie doručením žaloby dňa 4.12.2019, pričom povinnosť zaplatenia žalovanému vznikla dňa 5.12.2019 a do omeškania sa dostal nasledujúcim dňom 6.12.2019, od ktorého súd žalobkyniam priznal nárok na zaplatenie 5% úroku z omeškania v súlade s ustanovením § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.; v časti prevyšujúcich úrokov z omeškania súd teda žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa pomeru úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalobkyne boli v celom rozsahu úspešné, súd im priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu (100 %) s tým, že o ich výške súd rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

9. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že súd na základe zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že zabratá výmera parciel vo vlastníctve žalobkyne 1/ je vo výmere XXXX,XX m² a žalobkyne 2/ je vo výmere XXX,XX m². Z uvedeného vyplýva nesúlady s preukázanou výmerou v nadväznosti na predchádzajúce súvisiace súdne konanie a je preukázaný rozdiel vo výmere XXXX,XX m² - XXXX,XX m², čo je XXX,XX m². Súd mal akceptovať výmeru stanovenú znaleckým posudkom, v opačnom prípade malo nastať nové znalecké dokazovanie. Uvedené skutočnosti v rámci súdneho konania neboli preukázané a ani dostatočne súdom odôvodnené. V konaní sp. zn. 8C/46/2012 bola suma stanovená na 0,13 eur/m²/rok, avšak žalobkyne žiadali 0,15 eur/m²/rok. Znalecké dokazovanie malo byť teda vykonané. Súd nedostatočne posúdil skutočnosti určenia nároku žalobkyní v zmysle nároku podľa znaleckého dokazovania, ale finančný nárok žalobkyní navýšil bez relevantného podkladu. Peňažný nárok žalobkyní bol nesprávne vyčíslený. Podľa názoru žalovaného rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení, a to z hľadiska určenia relevantnej výmery a finančného nároku žalobkyní, ku ktorému došlo nesprávnou aplikáciou zákonných ustanovení.

10. Žalobkyne 1/, 2/ vo vyjadrení k odvolaniu navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedli, že dôvody odvolania sú také, ktoré žalovaný mohol uplatniť kedykoľvek po doručení žaloby. Napriek tomu, že vo veci podal dve písomné vyjadrenia, ani v jednom z nich jednoznačne nespochybnil právny uplatnený nárok a nenavrhol vykonať nové dokazovanie. V jeho záverečnom vyjadrení na pojednávaní po poučení súdu žalovaný vyhlásil, že nespochybnuje vlastníctvo žalobkyní a ani ich právny

nárok, ktorý si uplatnili, a teda ani výšku právneho nároku. Preto je potrebné aplikovať ustanovenie § 153 ods. 2 a § 154 CSP.

11. Žalovaný v následnej písomnej reakcii zotrval na podanom odvolaní z dôvodov v ňom uvedených. Uviedol, že síce nespochybnil nárok žalobkyň, avšak jeho rozsah nebol rozsudkom správne stanovený, čo vyplýva aj z pôvodného znaleckého dokazovania. Došlo tak k vade konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci pre rozdielnu výmeru, ktorú bolo potrebné posúdiť novým znaleckým posudkom. Navyše v tomto vyjadrení namietal aj priznané úroky z omeškania, čo je podľa neho v priamom rozpore s tým, že ide o majetok delimitovaný žalovanému bez toho, aby boli finančne a mejetkovoprávne pozemky pod cestami vysporiadané. Postup štátu ho znevýhodnil, keďže vždy je predpoklad finančnej náhrady vlastníkovi pozemku.

12. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 177 ods. 2 písm. c/, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že nie sú dané dôvody na zrušenie rozsudku a jeho vrátenie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V dôsledku toho tento rozsudok v napadnutej časti vo výrokoch I., II. a IV. podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zároveň aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd na dôvažok k odôvodneniu rozsudku súdu prvej inštancie dodáva nasledovné:

13. V prejednávanej veci sa žalobkyne ako podielové spoluvlastníčky domáhali náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemkom, na ktorých sa nachádza stavba cesty V. a V. triedy vo vlastníctve žalovaného. Stavba prešla do jeho vlastníctva na základe zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov a zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách. Zákon č. 66/2009 Z. z. upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky podľa osobitných predpisov (zákonom č. 135/1961 Zb., č. 138/1991 Zb. a 446/2001 Z. z.).

14. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku poukázal na ustanovenia § 2 ods. 1, § 3 ods. 1 a § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., z ktorých vyplýva, že vlastník pozemku nemá žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťaženým vecným bremenom. Je výlučne na dobrej vôli užívateľa pozemku a vlastníka stavby, či vlastníkovi pozemku poskytne náhradný pozemok, alebo či sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu (zákon č. 330/1991 Zb.). Ak zákon č. 66/2009 Z. z. nedáva vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťaženým zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi pozemku, záver o neexistencii práva vlastníkov pozemku na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva na dobu vopred neurčiteľnú, nemôže byť v súlade nielen s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, Listinou základných práv a slobôd, ale ani s Ústavou Slovenskej republiky (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/2/2014 zo dňa 23.04.2015). Ustanovenie § 4 citovaného zákona predpokladá v prospech vlastníka stavby vznik práva k pozemku zodpovedajúcemu vecnému bremenu, pričom odkazuje na úpravu v ustanoveniach § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka. Nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vyplýva z čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako aj z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd. Žalobkyne majú nárok na náhradu za nútené obmedzenie ich vlastníckeho práva, a to aj opakovane, pokiaľ nebudú vlastnícke vzťahy usporiadané tak, ako predpokladá zákon č. 66/2009 Z. z. v ustanoveniach § 2 a § 3.

15. Žalovaný v odvolaní v podstate základ nároku žalobkyň na primeranú náhradu nenamietal, avšak nesúhlasil s rozsahom jej výšky. Uvádza, že súd prvej inštancie mal preskúmať vyčíslenie požadovanej náhrady, resp. nariadiť nové znalecké dokazovanie a na jeho podklade potom danú náhradu nanovo vyčíslieť s tým, že táto by mala byť nižšia, než akú si žalobkyne uplatnili a akú im súd priznal. Z obsahu spisu pritom nevyplýva, že by žalovaný v priebehu prvoinštančného konania namietal nesprávnosť vyčíslenia žalobkyňami uplatneného nároku na primeranú náhradu a že by navrhoval aj znalecké dokazovanie, hoci tak evidentne mohol urobiť v dobe po doručení žaloby až do vyhlásenia uznesenia

o skončení dokazovania (§ 154, § 182 CSP). V tomto smere odvolací súd aplikoval nasledovné ustanovenia procesného predpisu:

16. Podľa § 149 CSP prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

17. Podľa § 150 ods. 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

18. Podľa § 151 ods. 1, 2 CSP: (1) Skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. (2) Ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

19. Podľa § 153 ods. 1, 2 CSP: (1) Strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. (2) Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu.

20. Podľa § 154 CSP prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

21. Podľa § 167 ods. 2, 3 CSP: (2) Spolu s doručením žaloby súd žalovaného vyzve, aby sa v lehote určenej súdom k žalobe písomne vyjadril, a ak uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná, uviedol vo vyjadrení rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva, a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. (3) Ak žalovaný uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná alebo súd neurobí iné vhodné opatrenia, súd doručí vyjadrenie žalovaného žalobcovi do vlastných rúk a umožní mu vyjadriť sa v lehote určenej súdom. Žalobca uvedie ďalšie skutočnosti a označí dôkazy na preukázanie svojich tvrdení; na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadnuť. Súd poučí žalobcu o následkoch sudcovskej koncentrácie konania.

22. Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak: a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

23. Koncentrácia konania podľa novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku, účinnnej od 1. júla 2016, predstavuje efektívny nástroj racionálneho a odôvodneného zrýchlenia sporového konania. Strany sporu sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany (teda najmä skutkové tvrdenia, popretia skutkových tvrdení, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom a hmotnoprávne námietky) nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Ak strana nepredložila prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas, súd nemusí (fakultatívne) na ne prihliadnuť, pričom Civilný sporový poriadok demonštratívny výpočtom uvádza, že môže ísť napríklad o situáciu, ak by prihliadnutie na tieto prostriedky vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Z toho dôvodu je súd povinný poučiť v prípadoch podľa § 167 ods. 3 a 4 CSP o sudcovskej koncentrácii konania. Zákonná koncentrácia konania predstavuje objektívnu časovú hranicu pre uplatnenie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktorá môže byť ešte sprísnená uplatnením sudcovskej koncentrácie. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania (§ 153 CSP) a zákonnej koncentrácii konania (§ 154 CSP) sa nepoužijú len v spotrebiteľských sporoch, v ktorých nie je spotrebiteľ zastúpený advokátom (§ 291 ods. 3, § 296 CSP), v antidiskriminačných sporoch (§ 312 CSP) a v individuálnych pracovnoprávných sporoch (§ 320 CSP). V konaniach o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach sa nepoužijú len ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania (§ 303 ods. 3 CSP).

24. V zmysle citovaného ustanovenia § 366 CSP teda prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, alebo má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípadne ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Tieto prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, možno uplatniť najneskôr v lehote na vyjadrenie k odvolaniu.

25. V tomto prípade žalobkyne v žalobe uviedli svoje skutkové tvrdenia o spoluvlastníckych podieloch daných nehnuteľnosťami, o miere zásahu do ich vlastníckeho práva postavenými cestami vo vlastníctve žalovaného a o výške náhrady, ktorá im za tento zásah patrí. Súd žalobu žalovanému doručil s poučením v súlade s ustanovením § 167 ods. 2, 3 CSP (v spise na č. l. 48, 55). Žalovaný sa k žalobe vyjadril, avšak nové znalecké dokazovanie v zmysle § 187 ods. 1, 2 CSP nenavrhol. Neurobil tak ani na pojednávaní nariadenom na deň 20.05.2020. Žalovaný nepoprel skutkové tvrdenia žalobkyň a relevantne neuviedol ani svoje vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach v smere rozsahu žalobkyňami tvrdeného záberu ich vlastníctva k pozemkom ako aj v smere uplatnenej výšky požadovanej náhrady. Keďže skutkové tvrdenia žalobkyň neboli protistranou účinne popreté, bolo ich potrebné v zmysle § 151 ods. 1 CSP považovať za tzv. nesporné skutkové tvrdenia. Žalovaný až v podanom odvolaní využitím riadneho opravného prostriedku proti rozsudku súdu prvej inštancie vzniesol námietku vyčíslenej náhrady s návrhom na nariadenie znaleckého dokazovania, a tak odvolací súd musel konštatovať, že ide o tzv. novotu v odvolacom konaní, ktorá by bola prípustná len za splnenia podmienok vyplývajúcich z vyššie citovaného ustanovenia § 366 CSP. Odvolací súd preto urobil záver, že nenastal ani jeden z prípadov upravených v tomto ustanovení, teda odvolaním uplatnená námietka správnosti vyčíslenia náhrady a návrh na nariadenie znaleckého dokazovania mohli byť žalovaným realizované už v konaní pred súdom prvej inštancie.

26. Vo všeobecnosti súd z úradnej povinnosti v civilnom sporovom konaní dôkazy nevykonáva. V zmysle § 185 ods. 1 CSP súd vykoná dôkazy len na návrh a sám rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Podľa § 185 ods. 1, 2 CSP súd môže aj bez návrhu vykonať len dôkaz, ktorý vyplýva z verejných registrov a zoznamov, ak tieto registre alebo zoznamy nasvedčujú, že skutkové tvrdenia strán sú v rozpore so skutočnosťou; iné dôkazy bez návrhu nevykoná, ak tento zákon neustanovuje inak. Súd aj bez návrhu môže vykonať dôkazy na zistenie, či sú splnené procesné podmienky, či navrhované rozhodnutie bude vykonateľné, a na zistenie cudzieho práva. V zmysle § 186 ods. 1, 2 CSP skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy zverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a právne záväzné akty Európskej únie, ktoré boli zverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie, sa nedokazujú. Súd vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti. Na zmeny v tvrdeniach o skutočnostiach, na ktorých sa strany dohodli, súd neprihliada.

27. S ohľadom na uvedené odvolací súd konštatoval, že žalovaný v odvolaní použil tzv. novotu, ktorá v odvolacom konaní nemohla byť posúdená ako relevantná pre nesplnenie podmienky upravenej v § 366 písm. d) CSP, že odvolateľ bez svojej viny nemohol prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Žalovaný evidentne mohol včas namietať výšku vyčíslenej náhrady a podať návrh na znalecké dokazovanie príslušným znalcom na rozsah záberu vlastníckeho práva žalobkyň a na zisťovanie výšky primeranej náhrady. Keďže tak neurobil, potom účinne v odvolaní nemohol namietať nevykonanie takého dôkazu v nadväznosti na nesprávne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci. Odvolací súd preto tieto dôvody odvolania považoval za neopodstatnené.

28. Vo vzťahu k namietaným úrokom z omeškania k priznanej náhrade odvolací súd poznamenáva, že takéto úroky má veriteľ právo požadovať, ak je druhá strana s plnením peňažného dlhu v omeškaní (§ 121 ods. 3, § 517 ods. 2, § 563 Občianskeho zákonníka). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný bol s plnením náhrad v omeškaní, ak aj nie na základe samostatnej výzvy žalobkyň (ktorá mala podaniu žaloby predchádzať), tak bezo sporu na základe doručenia žaloby, ktorú bolo možné považovať zároveň za výzvu na zaplatenie náhrady. K uzavretiu mimosúdnej dohody strán sporu nedošlo ani pred podaním samotnej žaloby a ani počas prebiehajúceho súdneho konania, pričom zaplateniu úrokov z omeškania

sa žalovaný mohol vyhnúť len včasným plnením náhrad za nútené obmedzenie vlastníckeho práva. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o úrokoch z omeškania správne rozhodol a toto rozhodnutie skutkovo aj právne správne odôvodnil.

29. Odvolací súd po prejednaní veci s prihliadnutím na zistený skutkový stav a s ohľadom na dôvody odvolania konštatoval, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o žalobe prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, a vo veci rozhodol v súlade s ustanoveniami procesného predpisu ako v súlade s hmotnoprávnymi predpismi, na ktoré v odôvodnení rozsudku poukázal. Toto odôvodnenie zodpovedá požiadavkám upraveným v ustanovení § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku a odvolací súd ho zhodnotil ako presvedčivé. Vzhľadom na to odvolací súd odvolanie žalovaného posúdil ako neopodstatnené, a tak rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I. a II. a aj v súvisiacom výroku IV. o trovách konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

30. V odvolacom konaní boli úspešné žalobkyne, ktorým v zmysle § 255 ods. 1 CSP patrí v celom rozsahu náhrada trov vynaložených v tomto štádiu sporu. Odvolací súd preto podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP rozhodol, že žalobkyniam 1/, 2/ priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

31. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).